

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งทรัพยากรและกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทางกายภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางสถาปัตยกรรมในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) และศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมในแหล่งทางสถาปัตยกรรมในเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการภายในพื้นที่เขตเมืองเก่าและเขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) ลำพูนและแพร่ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งทรัพยากรและกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยใช้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยด้านพื้นที่ใน 2 พื้นที่ ประกอบด้วยเขตอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) ภายในเขตเมืองเก่าลำพูนและแพร่ และใช้กลุ่มตัวอย่างการวิจัยประเภทกลุ่มอาคารจากกลุ่มอาคารดั้งเดิมในพื้นที่วิจัยข้างต้นมาดำเนินการประเมินผลเพื่อคัดเลือกตัวแทนอาคารทรงคุณค่าที่มีความสำคัญในระดับชาติและระดับจังหวัดพื้นที่ละ 1 อาคาร ผลการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์แรก พบว่าแนวทางการพัฒนาทางกายภาพของแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวทางสถาปัตยกรรมซึ่งประยุกต์ใช้กระบวนการตามแนวทางการอนุรักษ์สากลมีแนวทางการดำเนินการตามกระบวนการอนุรักษ์จำนวน 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การศึกษาเพื่อการสร้างความเข้าใจในคุณค่าและความสำคัญ ช่วงที่ 2 การพัฒนานโยบายการอนุรักษ์อาคารและกิจกรรมการท่องเที่ยวต้นแบบที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ ช่วงที่ 3 การบริหารจัดการนโยบายการอนุรักษ์ ผลการศึกษาวิจัยได้แสดงให้เห็นว่ามรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) มีความสำคัญและทรงคุณค่าอยู่ในระดับสูงทั้งทางด้านพื้นที่และตัวอาคารสถาปัตยกรรม แต่ในขณะเดียวกันผลการวิจัยได้แสดงถึงระดับความเสื่อมโทรมของอาคารตัวแทนข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ที่อยู่ในระดับระดับน้อยมากถึงระดับมากที่สุด และมีความเร่งด่วนในการดูแลรักษาด้วยกระบวนการอนุรักษ์อย่างเป็นมาตรฐานจากระดับน้อยไปถึงมากที่สุด โดยมีแนวทางการพัฒนาทางกายภาพตามแผนการอนุรักษ์ใน 4 แผนงาน ประกอบด้วย แผนที่ 1 แผนการบำรุงซ่อมแซมรักษาสภาพอาคารอาคารต้นแบบ แผนที่ 2 แผนการเสริมความแข็งแรงแก่อาคารต้นแบบ แผนที่ 3 แผนการปรับปรุงและบำรุงรักษาอาคาร และแผนที่ 4 แผนการสร้างใหม่ ในวัตถุประสงค์ที่สองด้านแนวทางการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมมีแนวทางการจัดกิจกรรมผ่านการจัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สามารถนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติใช้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นหนักการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในกลุ่มบริษัทและองค์กรที่มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้านอนุรักษ์สถาปัตยกรรม หรือกลุ่มสถาบันการศึกษาที่มีกิจกรรมด้านอนุรักษ์สถาปัตยกรรมในประเทศและในต่างประเทศกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ตลอดจนกลุ่มนักท่องเที่ยวจากกลุ่มสมาคม ชมรม บริษัทนำเที่ยว และ

เอเยนซ์การท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย 4 แผน คือ (1) แผนการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านมรดกทางวัฒนธรรม (สถาปัตยกรรม) และพื้นที่เมืองเก่า (2) แผนการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว (3) แผนการสนับสนุนกระบวนการดูแลรักษาอาคารทรงคุณค่าตามมาตรฐานทางวิชาการในแนวทางการอนุรักษ์แบบสากล และ (4) แผนการส่งเสริมการสร้างสรรค์กิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : สิ่งปลูกสร้างดั้งเดิม เขตอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม

Abstract

The objectives of this research are to study the guidelines for physical development of architectural tourism resources in the preserved area of cultural heritages (architecture) and to study the guidelines for organizing appropriate activities of participatory tourism in the preserved area of cultural heritages (architecture). The study was conducted in the old towns and the preserved area of cultural heritages (architecture) of Lamphun and Phrae, deploying action research with a focus on the development of resources and activities to support tourism. The samples used in this study include traditional buildings in the two areas. Those buildings were evaluated for their value, and one was selected for each town based on their significance in the national and provincial level. The study result showed that, for the first objective, the guidelines for physical development of architectural tourism resources, which applied the international conservation guidelines for implementing the conservation process, consist of three phases: Phase 1) study for understanding the value and significance of buildings; Phase 2) develop the building conservation policies and model tourism activities that are consistent with the conservation; Phase 3) process the conservation policy management. The results of the study show that the cultural heritage (architecture) is of high significance and value in both spatial and architectural dimension. Meanwhile, the results show the deterioration level of the representative buildings from very low to the highest level. The urgent need to maintain the buildings by standardized conservation process was in the very low to the highest level. The guidelines for physical development consist of 4 plans: Plan 1) the maintenance plan for maintaining the original buildings; Plan 2, the plan to strengthen the model building; Plan 3) the plan for building renovation and maintenance; and Plan 4) the plan for the new building. For the second research objective, the guidelines for organizing appropriate activities that can be practically implemented are based on the activities with cultural tourists, volunteer tourists from companies and organizations or from educational institutions that have architectural conservation activities both domestically and internationally, especially in the Asia-Pacific region, as well as the tourist groups from associations, clubs, and travel agencies. The guidelines consist of 4 plans which are (1) tourism

plans to promote learning about cultural heritage (architecture) and the old town area (2) plans to link tourism sites and tourism activities (3) plans to support the process of maintaining valuable buildings based on the standards of international conservation guidelines, and (4) plans to promote tourism activity creation with community participation.

Keyword : Traditional building, Cultural preserved area, Architecture